

6 ИЛИ НЕОЧАКВАНО ДОБРА КОМБИНАЦИЯ

В НАЙ-КОМПЛЕКСНОТО ИЗЛОЖЕНИЕ ЗА АВТОМОБИЛИ И МОТОРИ В АЗИЯ ГЛЕДА В КРИСТАЛНАТА ТОПКА НА БЪДЕЩЕТО

1

ТЕКСТ: АТАНАС МАРКОВ
ФОТОГРАФИЯ: АТАНАС МАРКОВ, АМРА

Ако сте израснали през 80-те като мен, няма как да не си спомняте надписите за производство на всяка една техника и продукт – почти всичко в света бе направено в Китай (лошо качество) и Тайван (добро качество). Оттогава много неща се промениха, Китай стана икономика №1 в света и подобри значително качеството на продуктите си, а демократичният остров Тайван, който има самостоятелно управление, продължава да заема място на върха на света като IT колос. Това е 15-ата икономика в света и по-богата от някои страни в Г-20. Всъщност Тайван и столицата Тайпе е това, което би се случило с основната държава, ако там нямаше социализъм и културна революция. Сега Тайван произвежда 85% от лаптопите в света, тук са HTC, Acer, Asus и MSI, както и продукцията на Apple. Разбирам, че „има нещо гнило в Дания“ още

на летището, когато се свързвам лесно с безплатен WiFi, който ме преследва почти навсякъде в Тайпе. Усецането по улиците и метрото е сякаш сте в „Блейд Рънър“, всички надписи са с йероглифи, но и на английски, стриктността на поведението на хората ме изумява. Очаквах да пристигна в Азия, а се озовавам в бъдещето. Всичко е регулирано сякаш от германци и изпълнявано от японци. Тук съм за изложение, което не е като никое друго, на което съм бил. Първо не е едно, а цели шест. Основното изложение за авточасти и аксесоари – Taipei International Auto Parts & Accessories Show (Taipei AMPA), което се провежда заедно с това за електроника – Taipei Automobile Electronics Show (AutoTronics Taipei), за автономно и интелигентно задвижване – Taiwan International Intelligent Transportation Show (Taiwan

ITS) и за електрически коли – Taiwan International Electric Vehicle Show (Taiwan EVS). В същия център има още два салона за мотоциклети и тунинг. Шестте шоуа се събират за пръв път в историята в зала 1 и новооткритата 2 на Nangang Exhibition Center. Всъщност очаквах много по-видимо разделение на шестте салона, но всъщност изложителите са обединени в едни зали и етажи.

Разхождайки се по тях, може да видите всички сфери в мобилността – от автомобили и мотоциклети, до двигатели, окачване, трансмисии, спирачки, софтуерни и хардуерни продукти. За пръв път участва и гиганта eBay с търговска платформа. Търговската организация на Тайван – TAITRA, която има офиси в 60 страни, включително и в България, се е погрижила за присъствието на представители на други големи световни изложения като германското Automechanika2018, американското AAPEX, японското Automotive World и Автосалона в Сеул. Екипът на BBC TopGear България имаше привилегията да бъде сред малкото международни медии тук: всъщност само издания от Япония, Великобритания, САЩ и Германия.

1530 изложители и 4550 изложбени клетки. Да, клетки. Салонът тук няма колосалните щандове в стил IAA и Париж, дори повечето на Софийския салон са по-големи, но усещате, че дори в атмосферата има огромно количество инвестиция и пари. Просто стилът е различен от Европа. Има изложители не само от Тайван, а Франция, Германия, Индия, Япония, САЩ, Южна Корея, Индонезия, Китай, Тайланд, Филипините, дори Словения. Нямам понятие защо хората в България бъркат Тайван с Тайланд, вероятно причината е както блондинката пита дали правилното е Иран или Ирак, а румънските военни кацнаха в Таити вместо в Хаити след голямото земетресение, но на бизнес ниво никой не прави тази грешка. Фирмите за авточасти имат партньорство с български компании, моторите Кумсо се представяват официално у нас.

Както и очаквам, издание 2019 е най-голямото в историята на Салона. Организаторите очакваха над 7000 международни купувачи от 120 страни. Основните части, които изнася Тайван, са брони, метал, огледала за обратно виждане и фарове. Последните години има огромен скок на светодиодите, виждам всякакви варианти на LED стопове, дневни светлини и фарове, местните компании генерират износ на 6,9 млрд. долара през 2017 г. Щандът на компанията Jiuaо е един от най-посещаваните, а нашето внимание е приковано веднага от две местни промуотърки с очевиден голям тунинг по тях. Разчитат предимно на продукти за мотоциклети и афтьмаркет мигачи, които могат дори да сменят цветовете си. Нямам понятие дали в България е легално да светят в синьо, но изглежда

много яко. В автомобилния каталог може да намерите фарове за азиатските модели на Honda и Toyota.

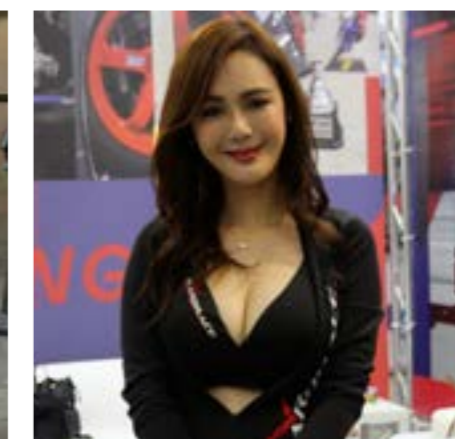
Делегацията ни е поканена и на щанд с афтърмаркет тунинг части за BMW, в каталога има Volvo, VAG, Lexus, Mustang, Impreza WRX, Mercedes и MINI. Произвеждат спортни ауспуси, карбонови разпънки, амортисьори, въздушни филтри и колектори. Интересно ми е името FTP motorsport, но се оказва, че като производител на тунинг компанията няма състезателен отбор въпреки логото, с който да промотират и тестват продуктите си. Общо взето темата моторни спортове е чужда на почти всички тунинг щандове на които бях, без един – TW Racing. Компанията произвежда спирачни апарати за спортни автомобили от ранга на McLaren 720S и Lambo Urus, които са изложени, също така имат амортисьори и на салона показват новата си карбонова джанта. Производителът има отбор в азиатския GT шампионат и се състезава с Merc GT-R GT3, Audi R8 и Lambo Huracan. Но не и с техни спирачки, защото нямат хомологация от FIA. Но екипират всички местни богаташи, които искат да въртят бързи обиколки и тук има къде. Пистата Пенбей има изключително интересна конфигурация, дълга е 3,5 км, направена е по стандарт Грейд 2 на FIA, но няма хомологация и затова не се провеждат международни състезания на нея. Не мисля, че шарените апарати, джанти, капачки и амортисьори могат да бъдат доста успешни и в някои части на Европа, където клиентите се радват на подобен тип тунинг. Естествено TW Racing, които предлагат и под логото D2 продуктите си (абсолютно

копие на логото на Vodafone Германия), имат и свое въздушно окачване.

YangPo пък са първият и най-голям бранд спирачни системи в Тайван. Компанията носи името NHC и произвежда спирачни системи за автомобили, мотоциклети, велосипеди, електрокари, моторни шейни, селскостопанска техника, дори влакове и моторни яхти. И също имат състезателен отбор (за мен това е най-важното) – в местните TCR серии с VW Golf. Тук гамата предлагани продукти е колосална – 31 производителя, сред които VAG, Toyota, Mazda, Jeep, Honda, Ford, Mercedes, дори Brembo...

Ето и нещо по-близо до родната действителност. Mita Digital Technology Corporation предлага в портфолиото си радар детектори. Оказва се, че сме една от малкото страни, в които са разрешени. Русия също е друга такава. Но все пак компанията поискаха да разполагат с данни за радарните системи, така популярни у нас като триноги, за да са сигурни, че могат да разпознаят вълните им. Продуктите на Mio са най-пълните в бранша и обхващат камери за всякакъв тип превозни средства. От малка булет камера на мотор отпред и отзад, до пълно екипиране на камион или автобус.

A E-Lead пък са водещи в областта на системите за сигурност като Blind Spot Detection, Rear Cross Traffic, Forward Collision Warning, Lane Departure warning, pedestrian collision и т.н. Всичко, което може да откриете в една премиум кола като системи, се предлага от E-Lead. Включително хед-ъп дисплей, както и вариант с виртуална реалност,

ТАЙВАН МОТОР ШОУ

в който стрелката за посоката и елементите са много по-интерактивни. Салон за електроколи и автономни? Вероятно очаквате тук нещо новаторско от Apple или автономна кола на Renault Nissan Group, издуване на мускули от голямата германска тройка Audi, BMW и Mercedes? Всъщност не, изложението е за периферията – за системите и компонентите в този бизнес. Има десетки тайвански фирми, които произвеждат електрозарядни станции за мотоциклети, автомобили и тежкотоварни, също така електромотори. Fukuta разполага с електромотори с мощност 150, 260 и 350 кВт, подходящи за всичко от седан до спортна кола, а въртящият момент достига до 556 Нм. Имат дори агрегати за мотоциклети и моторни шейни.

Например Ing X демонстрира електроконверсия с Samago SS от 1969 г. За Бога, кощунство или колата на Вин Дизел за Бързи и яростни 15? Всички знаем, че светът отива в посока електрифициране и превръщането дори на класическите коли в електро е неизбежно на даден етап. Мощността на тази система е 310 к.с. и 430 Нм, литиево-йонна батерия със 106 модула. Компанията дори има състезателен рали супер автомобил – Miss R, който е първият в света с електрическо задвижване. Какво е това ли? Ами не точно рали кола, по-скоро новаторски азиатски Ariel Nomad, офроудър, който има... 1341 к.с. Или един мегаватт мощност.

Ако през 2017 г. има 1,1 млн. електрически коли по света, до 2025 г. се очаква броят им да стигне 11 млн. Някъде в този тренд с подобряването на технологията ще поевтинят батериите и този тип задвижване ще стане по-достъпно от бензиновите и дизеловите аналози. Според Bloomberg електроколите ще се увеличат до 30 млн. до 2030 г.

Точно затова тайванското правителство слуша идеите на бизнеса и реагира. Добра идея, нали? Проектите Smart EV включват купуване на EV автобуси и подпомагане на автономни решения. Като 7Starlake. За пръв път имам възможността да се кача в автономна кола. Или нещо близко. Автобус без шофьори, произведен от Liggier, френската фирма, която може да познавате с историческия отбор във Формула 1. Минавате инструктаж, след което покрай камера, която разпознава лицето ви – т.е. разплащането на бъдещето ще се осъществява по този начин и директно от сметката ви. Да, освен шофьорите в градския транспорт без работа ще останат и контролорите. Колко хубаво е това бъдеще! Отсечката на движение е само един завой – в двете посоки, а камерите и лидар сензорите регистрират наличието на предмети, за да контролират траекторията на движение. Реално колата не е производство на тайванската компания, а самите автономни системи в нея, в сътрудничество с NEC. Подобни машини вече оперират в местния университет, а 7Starlake са успели да убедят правителството да обнародва специален закон за автономните коли, с който да им позволи да се движат и тестват по обикновените пътища. Така Тайван може да се превърне в център на производството на автономни системи в следващите няколко години. И целта на това изложение е точно тази.

Dijiya пък ни демонстрират електрически автобус, а Forum 8 софтуер за безопасно движение. Интересното е, че всичко изглежда чудесно, дори го ползват за местните полици и следят как реагират в трафика във виртуална среда, но кой задава критериите на компютърната програма кое е правилно или не, това е друг въпрос. Защото материята за безопасност е сложна и изисква експерти.

По време на демонстрацията полицаят държи и оперира с волана кардинално грешно, но системата не регистрира това като грешка. Също така аварийното спиране е просто спиране, нямате вариант за спиране с двигателна спирачка и превключване с пета. Все техники за безопасност, които се учат в специализираните школи. А спешни мерки са много необходими, защото пътищата в Тайван са едни от най-опасните в света. Според данни на СЗО през 2016 г. тук са загинали 2920 души, което прави 12,4 на база 100 000 население, което е много висока смъртност. За сравнение в България загиналите са между 600 и 700 души годишно, което прави 8,3, но пак е най-лошият резултат в страните в ЕС заедно с Румъния. Пътищата в Тайван са на изключително добро ниво, както и обозначението на пешеходните зони, но както и при нас, а и навсякъде по света, не се обръща явно внимание за обучението на шофьорите и повишаване на уменията им.

А Тайпе е космополитен. Населението е 2,6 млн., но го усежда като поне 5 млн. Тайванската столица е пети по икономическа мощ град в Източна Азия след Токио, Сингапур, Осака и Хонг Конг, но пред Сеул. Също по данни

е пред европейски лъвове като Лондон и Париж. Туризмът заема огромна част от БВП и Тайпе е 15-ият най-посещаван град в света. Над 6,3 млн. чужденци идват в града всяка година, за да видят забележителностите, сред които е Националният мемориал на Чан Кайшъ – генералисимус, който се бори с китайските комунисти преди Втората световна война. П време на окупацията от Япония се съюзява с тях, след което е изтласкан от Китайската комунистическа партия на остров Тайван, където основава държавата – Република Китай, все още непризната от много страни по света, които поддържат политиката за Единен Китай. Но забравете за глупавата политика, защото островът и градът са невероятни. Изобилстват от модерни сгради, но и исторически паметници, храмове като култовия Лонгшен, сградата Тайпе 101, която до постоаяването на Бурдж Тауър бе най-високата в света. Съветвам ви, ако не сте били на нощен пазар в Азия, да го направите задължително, където и да е, но най-вече в Тайпе. Започнете от Шилинг, след което обиколете другите. Има множество екзотични храни, но най-забележителното е атмосферата, която няма нищо общо с другите части от света.

